

Datum: 2024-09-25

Ärendenummer: SLK-2024-00576

Socialdepartementet

s.remissvar@regeringskansliet.se

Kopia: s.sof@regeringskansliet.se

Diarienummer: S2024/00978

Göteborgs Stads yttrande över Remiss från Socialdepartementet - En statlig ordning med brottsförebyggande åtgärder för barn och unga (SOU 2024:30)

Att allt yngre barn söker sig till och dras in i organiserad brottslighet är en mycket oroande utveckling som måste bekämpas av hela samhället. Det finns anledning till viss självkritik hos socialtjänsten och andra aktörer. Det finns dock brister i socialtjänstens förutsättningar att arbeta med frågorna, utifrån det glapp som finns mellan möjligheten att ge frivilligt stöd och tvångslagstiftningen. Göteborgs Stad ser att det finns behov av ytterligare verktyg och insatser för att möta barns behov av stöd och hjälp på ett tidigt stadium och välkomnar därför de initiativ som undersöker hur sådana verktyg skulle kunna utformas. Införandet av statliga ungdomskriminalitetsnämnder riskerar dock att underminera socialtjänstens arbete och leda till kraftigt ökad administration utan att bidra till någon större påverkan på brottsutvecklingen. Enligt Göteborgs Stads mening har utredningen inte lyckats visa varför en ny statlig myndighet skulle behövas eller varför den skulle vara bättre än kommunernas socialtjänster på att motverka brottslighet bland barn. Av utredningen framgår också att danska forskare har pekat på att systemet med ungdomskriminalitetsnämnd kan anses avvika från internationell forskning som visar att ett tidigt utpekande kan innebära en stigmatisering som i sin tur leder till en ökad brottsbenägenhet. Göteborgs Stad anser därför att förslaget bör avstyrkas.

Resurskrävande modell med oklar effekt

Att beslut om insatser och åtgärder liksom den samlade uppföljningen utifrån den enskildes handlingsplan, flyttas till den statliga myndigheten MUK, bedöms leda till ökade administrativa arbetsuppgifter för socialtjänsten. En majoritet av de barn som blir aktuella för en process inom MUK kommer också att vara aktuella inom socialtjänsten. I de fall en straffrättslig process pågår, kan ytterligare en tredje parallell process pågå samtidigt som ärendet behandlas såväl inom socialtjänsten som inom MUK. Ett sådant förfarande leder till ökad administration och ineffektiva arbetssätt.

Förslaget innebär inte någon förändring avseende de insatser eller behandlingsmetoder som erbjuds barn i målgruppen, utan enbart en förändrad beslutsprocess. Istället för att socialnämnden beslutar om insatser blir konsekvensen av förslaget att en statlig myndighet ska fatta beslut om samma insatser. Av utredningen framgår att socialtjänsten i de flesta fall skulle ha genomfört dessa insatser ändå. Det framstår således som att förslaget att skapa en ny myndighet och en ny ordning kommer att bli kostsamt samtidigt som det finns risk för att de förväntade positiva effekterna blir begränsade eller uteblir helt.

Det som har potential att förändra utvecklingen såväl för enskilda barn som samhället i stort är att effektiva och kvalitetssäkrade insatser används samt att dessa erbjuds i tillräcklig omfattning. Att fatta beslut är varken det svåra eller det avgörande i sammanhanget. Fokus borde därför vara på att stärka socialtjänstens förutsättningar att genomföra evidensbaserade insatser som faktiskt motverkar normbrytande beteenden.

Göteborgs Stad ifrågasätter det uppdrag MUK föreslås få, gällande att vara kunskapsmyndighet och bidra i kunskapsstyrning. Socialstyrelsen är kunskapsmyndighet för socialtjänsten med ansvar för att ge kunskapsstöd och utfärda föreskrifter och allmänna råd. Myndigheten för familjerätt och föräldraskapsstöd (MFoF) ansvarar för att samla och tillgängliggöra bland annat den senaste kunskapen inom föräldraskapsstöd och familjerådgivning. Dessa två myndigheters uppdrag överlappar varandra runt förebyggande frågor för barn och familj. Därtill finns Brottsförebyggande rådet (Brå) som är en myndighet som bland annat verkar för minskad brottslighet genom att ta fram fakta och sprida kunskap om brottslighet och brottsförebyggande arbete. Att ännu en myndighet får i uppdrag att ge socialtjänsten kunskap inom området bedöms inte hjälpa utan snarare försvåra för socialtjänsten.

Däremot finns behov av ytterligare stöd från befintliga myndigheter gällande kunskap om effekterna av de insatser och metoder som riktar sig till målgruppen. Ett hinder i socialtjänstens förebyggande arbete har varit och är till viss del fortfarande bristfällig kunskap om vilka insatser som har effekt. Socialstyrelsen har presenterat ett kunskapsstöd med rekommendationer avseende insatser till barn och unga för att motverka normbrytande beteende och förhindra återfall i brott. En del av de insatser som Socialstyrelsen har identifierat i kunskapsstödet är dock inte tillgängliga i Sverige eller tillhandahålls genom licens från privata aktörer. Göteborgs Stad anser det önskvärt att en nationell statlig aktör ansvarar för att de rekommenderade insatserna tillgängliggörs genom implementering och utbildning i de kommuner där behoven finns, men ansvaret kan med fördel åläggas Socialstyrelsen.

Ökad otydlighet för den enskilde och samverkande myndigheter

Som beskrivits ovan är det sannolikt att de barn som är aktuella hos MUK också är aktuella hos ansvarig socialtjänst. Ett pågående straffrättsligt förfarande eller en utdömd påföljd ska som utgångspunkt inte påverka behandlingen av ett ärende vid MUK. Det innebär att det är möjligt med flera parallella utredningar, insatser och påföljder. Det finns en uppenbar risk att det delade ansvaret för målgruppen leder till otydlighet för såväl målgruppen och dess nätverk som för professionella. Det delade ansvaret skapar gränssnitt som riskerar att leda till otydlighet och svårigheter i hantering och i att utkräva ansvar av respektive huvudman.

MUK ska kunna besluta om en handlingsplan med krav rörande skolgång eller annan sysselsättning, fritid, behandling eller vård och andra åtgärder eller samverkansformer som syftar till att förebygga att barnet begår brott eller på annat sätt utvecklas ogynnsamt. För att det enskilda barnet ska få tillgång till insatser inom hälso- och sjukvården eller åtgärder enligt skollagen krävs dock ett beslut från skolan eller hälso- och sjukvården. Hur och vem som ansvarar för att samverka med övriga myndigheter fungerar och att insatserna faktiskt erbjuds det enskilda barnet framgår inte av utredningen.

Redan idag upplever många barn och deras familjer att det är svårt att få tillgång till rätt stöd och hjälp. Myndigheternas olika processer upplevs som otydliga och det är oklart vilka krav och förväntningar som finns på den enskilde. De många kontakterna kan leda till dubbelarbete och att samma information måste lämnas flera gånger. Att införa ytterligare en myndighet som får ett snarlikt uppdrag det socialtjänsten och rättsväsendet redan har, riskerar att leda till större otydlighet och ytterligare nya myndighetskontakter att hantera, trots ansatsen att förslagen ska innebära en ökad tydlighet gällande brottsförebyggande åtgärder. Om processerna känns alltför komplicerade finns risk för att människor upplever myndigheterna som ineffektiva och otydliga. I en förlängning kan individer tappa förtroendet för myndigheterna när de inte förstår hur systemen fungerar.

I förslaget redogörs för olika åtgärder som kan vidtas om den beslutade handlingsplanen inte följs. Det rör framför allt att den myndighet som gör uppföljningen kan vidta olika sanktioner för att få barnet att komma till uppföljningsmöten. Ytterst kan det bli fråga om att MUK kommer fram till att det inte finns några ändamålsenliga eller meningsfulla brottsförebyggande åtgärder som myndigheten kan besluta om och MUK ska då kunna anmoda socialnämnden att ta ställning till behovet av en ansökan om vård enligt LVU. Likaså ska MUK kunna anmoda socialnämnden att ta ställning till behovet av stöd eller insatser till vårdnadshavare.

De formella uppmaningarna från MUK ersätter inte skyldigheten att anmäla oro för ett barn enligt 14 kap. 1 § SoL. Enligt Göteborgs Stad bör en situation där ett barn riskerar att begå allvarlig brottslighet alltid leda till en orosanmälan för barnet, som i sig leder till en utredning av vilka insatser som kan bli aktuella för såväl barnet som för vårdnadshavarna. Inom ramen för en sådan utredning är information om att frivilliga insatser inte fungerat en del att ta med i bedömningen, men för att det ska vara aktuellt med vård enligt LVU krävs också att kriterierna för vård i övrigt är uppfyllda utifrån till exempel kriminalitet eller socialt nedbrytande beteende och eventuellt också bristande föräldraförmåga. Enligt Göteborgs Stad är det inte någon större skillnad avseende de möjligheter socialnämnden har att agera genom att besluta om vård enligt LVU utifrån en orosanmälan, eller efter en anmodan från MUK. Därtill är LVU en skyddslagstiftning som syftar till vård i de situationer där de behov barnet har inte kan tillgodoses på frivillig väg, inte en sanktion i förhållande till att åtgärder i handlingsplanen inte har följts. Även om MUK har möjligheter att vidta olika åtgärder för att få barn att komma till möten så finns inte några andra insatser än de som socialtjänsten har idag att vidta på frivillig väg – och om det inte fungerar så kvarstår att överväga vård enligt LVU. Utifrån detta perspektiv bedömer Göteborgs Stad att det är svårt att se vilken funktion MUK har att fylla som socialtjänst och domstolar inte redan har idag. Otydligheten avseende vad de olika myndigheterna kan besluta om och även genomföra riskerar snarare att skapa osäkerhet hos barn och deras vårdnadshavare på ett sätt som kan minska tilltron och tilliten till samhället.

Flera oklarheter i tillämpningen av förslaget

Göteborgs Stad anser att det finns vissa oklarheter i hur den föreslagna lagstiftningen kommer att tillämpas. Lagstiftningen är ingripande i enskilda människors liv samtidigt som det till viss del är oklart hur besluten och effekterna av dem kommer att bli i praktiken.

Målgruppen för reformen är barn som riskerar att begå allvarliga brott. Någon nedre åldersgräns finns inte och MUK föreslås kunna besluta om en handlingsplan innehållande de insatser som myndigheten bedömer att barnet är i behov av för att inte involveras och utnyttjas i brottslighet av allvarligt slag. Beslut om insatser kräver inget samtycke från barnet och dess vårdnadshavare. Ju yngre ett barn är desto större anledning kan finnas att rikta insatser till barnets vårdnadshavare. Delar av barnets behov kan till exempel bestå i att förhållandena i hemmet bör förändras, något som barnets vårdnadshavare ansvarar för och måste ha verktygen för att genomföra. Även om det föreslås att MUK ska kunna anmoda socialnämnden att ta ställning till behovet av stöd eller insatser till vårdnadshavare, framgår det inte på vilket sätt en sådan anmodan skulle påverka socialtjänstens möjligheter att utreda och bevilja stöd och hjälp enligt socialtjänstlagen.

Göteborgs Stad anser att handläggningstiden gällande yttrande till MUK behöver förändras. Tre veckor är mycket kort tid i relation till de uppgifter som ska inhämtas, sammanställas samt att förslag ska ges på rätt insatser i förhållande till den unges behov och förmågor. Särskilt i de fall placeringar utanför hemmet övervägs. Även om MUK:s beslut om insatser utgår från socialtjänstens bedömning och förslag, som i sin tur baseras på barnets individuella behov, riskerar en nödvändig helhetssyn kring den enskilde gå förlorad. I de fall då vårdnadshavare eller syskon är i behov av insatser för egen del hanteras de endast inom socialtjänsten. En splittrad hantering av en familjs situation är inte gynnsam för att bryta en negativ utveckling.

Utöver detta finns oklarheter gällande hur den omedelbara verkställigheten ska hanteras. Få utförare har idag möjlighet att få in fler ärenden med kort varsel utifrån befintliga resurser. Det framgår inte av utredningen om ärenden från MUK ska ha högre prioritet än andra ärenden som är aktuella inom socialtjänsten. I utredningen beskrivs dessutom att de snabba förebyggande åtgärderna som skulle komma till stånd vid införandet av ungdomskriminalitetsnämnder har uteblivit i Danmark. Utvärderingarna från det danska justitieministeriet pekar på att det i genomsnitt tar knappt fyra månader från gärningstidpunkten till nämndmötet för dem mellan 10-14 år. För dem i åldern 15-17 år tar det i genomsnitt drygt sju månader från gärningstidpunkt till nämndmöte. Barns och vårdnadshavares medverkan i förfarandet tycks generellt vara lågt. Av utredningen framgår inte på vilket sätt förutsättningarna för svenska myndigheter att leva upp till skyndsamhetskravet, är bättre än i Danmark. Det finns därför anledning att anta att den administrativa modell för beslutsfattande och uppföljning inom ramen för MUK inte kommer att kunna ge de snabba brottsförebyggande insatserna som förslaget syftar till.

Inskränkningen i de individuella fri- och rättigheterna bedöms inte vara proportionerlig

De förslag som lämnas i betänkandet innebär i vissa delar en inskränkning av barns mänskliga fri- och rättigheter. Målgruppen för reformen är barn, även under straffmyndighetsåldern, som varken behöver vara brottsmisstänkta eller avtjäna någon straffrättslig påföljd. Förslagen innebär både behandling av uppgifter av integritetskänslig natur och andra åtgärder på områden som rör enskildas fri- och rättigheter. Särskilt tydligt är detta vad gäller behandling av uppgifter som omfattas av sekretess och de särskilda förslag som handlar om att beslut om insatser och krav ska vara möjliga även i de fall den enskilda inte själv samtycker till dem, till exempel oanmälda besök i den enskildes hem eller beslut om handräckning av polis.

Handläggningen inom MUK liknar i hög grad ett straffrättsliknande system, med domare, ombud och tvång, men utan de rättssäkerhetsgarantier som ett sådant system kräver. Någon större flexibilitet för att kunna ta hänsyn till barnets bästa, vad avser till exempel närvaroplikten i nämnden, ges inte i förslaget. Det finns dessutom risk för godtyckliga bedömningar på otillräckliga underlag.

För att en begränsning i de individuella fri- och rättigheterna ska anses acceptabel måste den ha ett godtagbart intresse och stå i proportion till det ändamål som begränsningen ska tillgodose. Syftet med reformen och de föreslagna åtgärderna är att förebygga att barn ska begå allvarliga brott. De intressen som en reglering ska skydda är därmed starka. Det handlar om intresset av att förebygga och förhindra att brott begås, däribland allvarliga våldsbrott som riskerar människors liv och hälsa. Mot bakgrund av ovanstående gör Göteborgs Stad bedömningen att förslaget har ett sådant godtagbart intresse som krävs för att en begränsning av de individuella fri- och rättigheterna ska kunna vara acceptabel.

En ny reglering om ungdomskriminalitetsnämnder måste dock också anses vara nödvändig och proportionerlig i förhållande till sitt syfte. Övervägandena om hur intresset av brottsbekämpning respektive enskildas intresse av att utöva sina fri- och rättigheter bör balanseras. Det kräver en analys av den nytta som nya möjligheter att fatta beslut om brottsförebyggande insatser för barn kan förväntas medföra. En majoritet av de barn som blir aktuella för en process inom MUK kommer också att vara aktuella inom socialtjänsten där samma insatser kan erbjudas. Förslaget innebär inte någon förändring avseende de insatser eller behandlingsmetoder som erbjuds barn i målgruppen utan enbart en förändrad besluts- och uppföljningsprocess. Istället för att socialnämnden kan besluta om insatser blir konsekvensen av förslaget att en annan myndighet ska fatta beslut om samma insatser. De ökade möjligheterna till kontroll och sanktioner som föreslås i MUK bedöms inte på ett avgörande sätt påverka genomförandet av insatserna.

I utredningen beskrivs att det i Danmark hittills varit svårt att dra några tydliga slutsatser om ungdomskriminalitetsnämndens brottsförebyggande effekt. Resultaten pekar i riktning mot en viss positiv brottsförebyggande effekt för gruppen mellan 10 och 14 år, men ingen sådan effekt för åldrarna mellan 15 och 17 år. Göteborgs Stad menar därför att effekterna av förslaget om att skapa en ny myndighet och en ny ordning kommer att bli begränsade eller helt utebli. Nyttan kan därmed inte anses vara proportionerlig i förhållande till de inskränkningar förslaget ger i de individuella fri- och rättigheterna.

Inskränkningar i det kommunala självstyret

Mot bakgrund av hur ansvarsfördelningen mellan stat och kommun ser ut inom området innebär utredningens förslag en inskränkning av det kommunala självstyret. Göteborgs Stad anser att utredningen inte har visat varför just MUK skulle vara nödvändig för att uppnå de ändamål som motiverar inskränkningen, det vill säga att motverka att barn begår brott eller återfaller i brott. Den reform som utredningen föreslår är omfattande och kostnadsdrivande. Det kan inte anses rimligt att införa en så resurskrävande modell på bred front utan att ha närmare forskning om hur reformen faktiskt har påverkat ungdomskriminaliteten i Danmark. Vissa studier har genomförts och resultaten visar på en viss brottsförebyggande effekt för den yngre åldersgruppen, men inte för den äldre. Risker för att reformen kan få motsatt effekt måste också beaktas.

De ekonomiska effekterna för kommunerna är inte tillräckligt utredda

Den föreslagna reformen kan inte uppfattas på annat sätt än höjda ambitioner för målgruppen och utredningen framhåller att finansieringsprincipen ska tillämpas. Den föreslagna compensationen tar dock endast fasta på vissa nya arbetsuppgifter och skyndsamhetskravet i socialtjänstens handläggning, inte förslaget påverkan på verkställande av insatser eller verkställandet av de insatser utöver socialnämndens yttrande som MUK beslutar om. Det saknas beräkningar av de kommunalekonomiska konsekvenserna av de delar av förslagen som berör utförandet av insatserna i den handlingsplan som MUK ska fatta beslut om. Det går därmed inte att få en bild av hur förslagen kommer att påverka kommunernas kostnader i denna del.

Finansieringsprincipen måste dock vara tillämplig också i dessa delar. Ett särskilt statsbidrag föreslås, men storlek och varaktighet är oklara. Det kan senare övergå till det generella statsbidraget, vilket riskerar att socialtjänsten inte får full ersättning för de nya åtaganden som följer med utredningens förslag.

Införandet av en ordning där den som beslutar om insatser inte ansvarar för kostnaderna för verkställigheten innebär att kommunen mister rådighet över dessa. MUK:s bestämmanderätt och skyndsamhetskravet avseende socialtjänstens handläggning och yttrande till MUK riskerar också att leda till undanträngningseffekter i andra ärenden där barn riskerar att fara illa. Den föreslagna ordningen kommer att leda till dubbelreglering och flera administrativt tunga, parallella processer i flera led (orosanmälan, barnavårdsutredning, brottmålsprocess, LVU med mera). En sådan ordning bedöms inte heller vara kostnadseffektiv.

Förslagets påverkan på socialtjänstens verksamhet och kommande förändringar i socialtjänstens förutsättningar

Som beskrivs i utredningen pågår det ett stort antal reforminitiativ inom området, bland annat Utredningen om öppna insatser utan samtycke till vårdnadshavare och fler tidiga insatser till barn och unga (S 2022:D). Utredningen kan komma att lämna förslag som i viss utsträckning motsvarar vad som åsyftas med MUK:s befogenheter, med den viktiga skillnaden att det då rör sig om nya möjligheter till insatser som socialnämnden kan fatta beslut om att verkställa utifrån sin egen kvalificerade bedömning av vad som är bäst för barnet i det enskilda fallet. Dessutom pågår utredningar som syftar till att öka tryggheten och säkerheten för barn och unga i hem för vård eller boende samt att se över grunderna för vård med stöd av LVU. Den kommande nya socialtjänstlagen, nya sekretessbrytande regler, utökade möjligheter till insatser för barn och unga utan föräldrars samtycke samt stöd från Socialstyrelsen, ger socialtjänsten fler verktyg när barn och unga riskerar att hamna i, eller redan är involverade i, kriminalitet. Införandet av ett system liknande de danska ungdomskriminalitetsnämnderna i Sverige kan dock försämra förutsättningarna för socialtjänsten att agera effektivt. Det finns också en risk att socialtjänstens roll och kompetens uppfattas som otillräcklig och att det kan skada tilliten till socialtjänstens arbete och insatser. Detta kan leda till att det trygghetsskapande och brottsförebyggande arbetet påverkas negativt genom att färre personer är villiga att söka stöd och ta emot den hjälp som erbjuds.

Socialtjänsten har stora utmaningar med både kompetensförsörjning och bristande tillit, varför varje förslag som kan minska yrkets attraktivitet eller uppfattas knyta socialtjänsten närmare samhällets brottsbekämpande instanser måste övervägas med stor försiktighet. Även om MUK:s verksamhet inte handlar om påföljder utan om förebyggande sociala insatser framstår det som uppenbart, vilket också danska utvärderingar visar, att förfarandet kan uppfattas så av barn och vårdnadshavare när nämnden består av en domare, en polis och en kommunal tjänsteperson, och den statliga delen av uppföljningen (eventuellt) genomförs av Kriminalvården.

Risken för minskat förtroende för och ökade hot mot socialtjänstens personal måste också beaktas. Utredningen beskriver att beslut fattade av en statlig aktör kan skydda socialtjänsten från sådana konsekvenser. Göteborgs Stad menar dock att konsekvensen av förslaget också kan ge en negativ påverkan, eftersom socialnämnden fortfarande är ansvarig för att MUK:s beslut genomförs. Dessutom finns det en risk att ett minskat beslutsmandat för socialnämnden kan undergräva socialtjänstens auktoritet och göra den mindre relevant jämfört med MUK. Om fler, även tvingande, åtgärder som socialtjänsten själv har bedömt som obehövligen eller olämpligen, kan komma att behöva verkställas enligt MUK:s handlingsplan kan också socialtjänstpersonal komma att uppleva maktlöshet och etisk stress i sitt arbete.

Sammanfattande bedömning

Regeringen har tagit flera initiativ till bland annat flera straffskärpningar, införandet av säkerhetszoner och ytterligare befogenheter för polisen, i syfte att stävja utvecklingen där allt fler barn och unga begår allvarliga brott. Åtgärderna för det förebyggande arbetet har inte varit lika omfattande, varför utredningen ur detta perspektiv är välkommen. Det är dock svårt att se vilken funktion MUK har att fylla som socialtjänst och domstolar inte redan har eller skulle kunna tilldelas. Göteborgs Stad anser att förslaget inte kommer att kunna uppfylla sitt syfte utan riskerar istället att leda till kostsam och ineffektiv administration och organisatorisk överbyggnad, varför förslaget om inrättande av ungdomskriminalitetsnämnder bör avstyrkas.

Vid behandling av ärendet i kommunstyrelsen förekom skiljaktiga meningar:

Ordföranden Jonas Attenius (S) yrkade att kommunstyrelsens yttrande skulle ha den lydelse som anges ovan samt avslag på övriga yrkanden.

Jörgen Fogelklou (SD) yrkade bifall till yrkande från SD den 20 september 2024 (bilaga A).

Axel Josefson (M) yrkade att kommunstyrelsens yttrande skulle ha den lydelse som framgår av yrkande från M, D, L och KD den 20 september 2024 (bilaga B).

Kommunstyrelsen beslutade utan omröstning att bifalla Jonas Attenius yrkande.

Göteborg den 25 september 2024
Göteborgs kommunstyrelse

Jonas Attenius

Mathias Sköld

Bilaga A

Yrkande (SD)

Kommunstyrelsen 2024-09-25

Ärende 17

Yrkande angående – Remiss från Socialdepartementet - En statlig ordning med brottsförebyggande åtgärder för barn och unga (SOU 2024:30)

Förslag till beslut

I kommunstyrelsen:

1. Tjänsteutlåtandet avstyrkes med nedanstående motivering.

Yrkandet

Barn och ungdomar som begår grova brott såsom sprängdåd och mord är enligt Sverigedemokraterna vare sig enkom kommunala eller regionala angelägenheter. Det är i dagsläget både nationella samt internationella problem, vilket berättigar en statlig myndighet mot ungdomskriminalitet.

Barn och ungdomar som utnyttjas av kriminella gäng för att begå grova kriminella brott utgör ett hot mot medborgarnas säkerhet och trygghet, samtidigt som framtiden raseras för de unga som tar på sig dessa uppdrag. Inrättandet av en ny myndighet mot ungdomskriminalitet i Sverige, inspirerad av det danska systemet med ungdomskriminalitetsnämnder, kan mycket väl erbjuda potentiella fördelar såsom:

Nationell likvärdighet: En centraliserad myndighet skulle kunna säkerställa att alla ungdomar, oavsett var i landet de bor, får tillgång till likvärdiga brottsförebyggande insatser. Detta kan bidra till att minska regionala skillnader i hur ungdomskriminalitet hanteras och ge alla ungdomar samma chans till stöd och rehabilitering.

Tydligare och mer samordnade Insatser: Genom att centralisera ansvaret i en särskild myndighet som hanterar ungdomskriminalitet kan insatserna bli mer samordnade och systematiska. Det kan minska risken för att ungdomar faller mellan stolarna i det nuvarande systemet där ansvar kan vara fördelat över flera olika myndigheter och kommuner.

Specialiserad kompetens: Genom att samla expertis inom ungdomskriminalitet i en myndighet kan Sverige utveckla en djupare specialisering och kompetens på området. Detta kan leda till mer effektiva och forskningsbaserade åtgärder som är bättre anpassade till de specifika behov och utmaningar som ungdomar i riskzonen står inför.

Systematisk Uppföljning och Kontroll: Myndigheten kan skapa en mer strukturerad och kontinuerlig uppföljning av de insatser som ges till ungdomar, vilket kan öka sannolikheten för att dessa insatser faktiskt leder till positiva förändringar och minskar risken för återfall i kriminalitet.

Sammanfattningsvis kan inrättandet av en ny statlig myndighet mot ungdomskriminalitet, med inspiration från den danska modellen, erbjuda ett mer strukturerat, likvärdigt och effektivt sätt att förebygga och hantera ungdomskriminalitet runt om i Sverige. I utredningen saknar vi dock resonemanget om psykiatrins och vårdsregionernas bidrag, som blir viktigt framöver för att kommunerna ska kunna förbättra och utveckla arbetet mot ungdomskriminaliteten.

Bilaga B

Yrkande (M), (D), (L) och (KD)

Kommunstyrelsen 2024-09-25

Ärende 17

Yrkande angående – Remiss från Socialdepartementet - En statlig ordning med brottsförebyggande åtgärder för barn och unga (SOU 2024:30)

Förslag till beslut

I kommunstyrelsen:

Texten nedan rubriken ”Yttrande till Socialdepartementet” i detta yrkande översänds till Socialdepartementet som yttrande över remissen En statlig ordning med brottsförebyggande åtgärder för barn och unga (SOU 2024:30).

Yrkandet

Yttrande till Socialdepartementet

Göteborgs Stads yttrande över remiss från Socialdepartementet - En statlig ordning med brottsförebyggande åtgärder för barn och unga (SOU 2024:30)

Göteborgs stad ställer sig bakom utredningens förslag i sin helhet. Allt fler barn och unga begår allvarliga brott och hela samhället behöver bidra till att vända utvecklingen.

Göteborgs stad konstaterar att tidigare metoder inte har haft tillräcklig effekt för samhället och för de barn och unga som behöver stöd. En central myndighet i samverkan med kommunens socialtjänst kan bidra till att minska risken för att vissa beteenden/händelser normaliseras och därför bedöms olika i olika kommuner. Förslagen bedöms bidra till ökad likvärdighet och samordning samt till att kompetenser samlas. Samtidigt förhindrar de inte annat aktivt och förebyggande arbete för att motverka att barn och unga behöver insatser via Myndigheten mot ungdomskriminalitet.

Ungdomskriminalitetsnämnderna kompletterar även arbetssätten kring lagen med särskilda bestämmelser om unga lagöverträdare genom att insatser ges för personer under 15 år och redan vid misstanke, dvs. innan en kriminell identitet har befasts.

Kraftfullare insatser, bland annat genom mer hembesök och tydligare konsekvenser om insatserna inte följs, behövs. Göteborgs stad vill betona att det är viktigt med skyndsam handläggning så att insatserna inte försenas, och att rätt insatser ges i förhållande till den unges behov och förmågor. Det är också viktigt med samverkan med regionerna kring behov av insatser från sjukvården utifrån exempelvis psykisk ohälsa.